

Forklær

– et plagg med «historisk» sus

Av Berit Breivik

For noen år siden fikk jeg tilsendt en spesiell forkle-historie fra Canada. Den viste at selv om Atlanterhavet skiller, så er det mange felles trekk vi kan nikke gjenkjennende til.

Selv har jeg brukt forkle så langt tilbake som jeg kan huske, og jeg har et utall av ulike forklær i mine gjemmer. Spesielt godt husker jeg et barneforkle jeg fikk – det skulle bare brukes «til pent» som min mor sa. Kanskje er det derfor jeg har det enda. Blant de andre forklærne har jeg også et som var beregnet til bruk i forbindelse med begravelser: Lilla broderi på svart stoff.

Det har altså vært forklær «fra vugge til grav».

Fra Canada

Historien om forklær. Med tanke på mine barns bestemødre og deres forklær og min egen bestemor som alltid brukte forklær. Jeg tror neppe våre barn vet hva et forkle er.

Hovedsaken med bestemors forkle var å beskytte kjolen under – fordi hun bare hadde noen få kjoler – og fordi

det var lettere å vaske forklær enn kjoler, og forklær krevde mindre stoff enn kjoler. Dessuten gjorde det tjeneste som gryteklut når hun skulle ta varme gryter/kjeler fra ovnen.

Det var vidunderlig for å tørke barns tårer, og fra tid til annen ble det også brukt til å rense skinte ører.

Fra hønsehuset ble forkléet brukt til

Barneforkle.

Forkle til begravelser.

å bære egg i, masete kyllinger og noen ganger halvklekkede egg for å avslutte klekkingen i en varm oven.

Dersom det kom gjester, var forklærne ideelle skjulesteder for unnselige barn.

Når det var kaldt, pakket bestemor forkléet rundt armene sine.

De store gamle forklærne tørket mangt et svett øyebryn, bøyet over den hete vedkomfyren.

Fliser og opptenningsved ble båret inn på kjøkkenet i det forkléet.

Fra hagen ble alle slags grønnsaker båret inn på samme måte. Etter at ertene var rensset ble belgene båret ut i det.

Om høsten ble forkléet brukt til å bære inn epler som hadde falt ned fra trærne.

Når uventede gjester kom oppover veien, var det overraskende hvor mye

inventar det gamle forkléet kunne feie støv av i løpet av sekunder.

Når middagen var ferdig, gikk bestemor ut på trappa og viftet med forkléet. Da visste mannfolkene at det var tid for å komme inn fra jordene og spise middag.

Det vil ta lang tid før noen oppfinner noe som kan erstatte «det gammel-dagse forkleet» som kunne brukes til så mye.

Husk!

Bestemor pleide å sette sine nybakte varme eplepaier i vinduskarmen for å avkjøles. Hennes barnebarn ville sette sine der for å tine. De vil bli gale nå om de prøver å finne ut hvor mange bakterier det var på det forkléet. Jeg tror ikke at jeg noen gang fikk noen fra bestemors forkle – bortsett fra *kjærlighet...*

Forkle til begravelser.